

Βρυξέλλες, 25 Μαΐου 2022
(OR. fr)

9362/22

SAN 278
PHARM 94
COVID-19 103
DEVGEN 104
PROCIV 71

ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Αποστολέας:	Προεδρία
Αποδέκτης:	Επιτροπή των Μονίμων Αντιπροσώπων / Συμβούλιο
Θέμα:	Επανεξέταση της στρατηγικής της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την παγκόσμια υγεία

Διαβιβάζεται συνημμένως στις αντιπροσωπίες ενημερωτικό σημείωμα της Προεδρίας που θα χρησιμεύσει ως βάση για την ανταλλαγή απόψεων με θέμα την «επανεξέταση της στρατηγικής της ΕΕ για την παγκόσμια υγεία», η οποία θα πραγματοποιηθεί στις 14 Ιουνίου 2022 στο πλαίσιο του Συμβουλίου EPSCO για την υγεία.

Επανεξέταση της στρατηγικής της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την παγκόσμια υγεία

Τους τελευταίους μήνες, τα παγκόσμια ζητήματα υγείας κατέχουν κεντρική θέση ανάμεσα στα θέματα που προβάλλουν τα θεσμικά όργανα της Ένωσης και τα κράτη μέλη στη διεθνή σκηνή.

Η ΕΕ επέδειξε ικανότητα αντίδρασης και αλληλεγγύη στο πλαίσιο της «Ομάδας Ευρώπη» προκειμένου **να συμβάλει ενεργά στην αντιμετώπιση της πανδημίας COVID-19 σε παγκόσμιο επίπεδο**. Συγκεκριμένα, η ΕΕ είναι ο μεγαλύτερος εξαγωγέας και δωρητής εμβολίων παγκοσμίως και έχει εξασφαλίσει σημαντική χρηματοδότηση για την πρωτοβουλία ACT-A και τον πυλώνα εμβολίων COVAX. Έχει επίσης συμβάλει στην ενίσχυση των παραγωγικών ικανοτήτων των αναπτυσσόμενων χωρών, μέσω του «συνδέσμου» των συστημάτων υγείας ACT-A αλλά και της πρωτοβουλίας «Ομάδα Ευρώπη» «MAV +».

Από την αρχή της κρίσης στον τομέα της υγείας, **η ΕΕ υπήρξε υπέρμαχος μιας δυναμικής πολυμερούς αντίδρασης και υποστήριξε τον πρωταρχικό ρόλο του ΠΟΥ στον συντονισμό των μέτρων αντιμετώπισης καταστάσεων έκτακτης υγειονομικής ανάγκης**. Εξέδωσε συμπεράσματα του Συμβουλίου σχετικά με την ενίσχυση του ρόλου του ΠΟΥ¹, συνδιοργάνωσε την Παγκόσμια Διάσκεψη Κορυφής για την Υγεία² με την ιταλική Προεδρία της G20 και υποστήριξε τη Διακήρυξη της Ρώμης της G20³. Η ΕΕ έπαιξε επίσης καθοριστικό ρόλο στους προβληματισμούς σχετικά με τις μεταρρυθμίσεις που θα πρέπει να γίνουν ώστε να ενισχυθεί η πολυμερής αρχιτεκτονική υγείας με άξονα τη θέση του ΠΟΥ. Εξ άλλου, σύμφωνα με την απόφαση του Συμβουλίου της 3ης Μαρτίου 2022, η Ένωση μπορεί να συμμετέχει άμεσα στις διαπραγματεύσεις που έχουν ξεκινήσει στο πλαίσιο του ΠΟΥ με σκοπό τη σύναψη διεθνούς συμφωνίας σχετικά με την πρόληψη, την ετοιμότητα και την αντίδραση σε πανδημίες. Συμπληρωματικά, η ΕΕ συμμετέχει ενεργά στις εργασίες για την τροποποίηση του Διεθνούς Υγειονομικού Κανονισμού (ΔΥΚ, 2005). Η ΕΕ και οι ευρωπαίοι εταίροι που συμμετέχουν στις G7 και G20 εξέφρασαν στα φόρουμ αυτά την ομοφωνία τους για την ενίσχυση της πολυμερούς αντίδρασης στην υγειονομική κρίση.

¹ [Ενίσχυση του Παγκόσμιου Οργανισμού Υγείας: η ΕΕ είναι έτοιμη να αναλάβει ηγετικό ρόλο](#) (06/11/2020)

² Παγκόσμια σύνοδος κορυφής για την υγεία, 21 Μαΐου 2021

³ [Διακήρυξη της Ρώμης των αρχηγών κρατών και κυβερνήσεων της G20](#). (01/11/2021)

Επί του παρόντος, **η Ευρωπαϊκή Ένωση και τα κράτη μέλη της είναι οι βασικότεροι χορηγοί των διεθνών πρωτοβουλιών που διαρθρώνουν τις προσπάθειες αλληλεγγύης προς τις χώρες χαμηλού και μεσαίου εισοδήματος, όπως προγράμματα που χρηματοδοτούνται από τον ΠΟΥ και τα πολυμερή ταμεία όπως το Παγκόσμιο Ταμείο για την καταπολέμηση του AIDS, της φυματίωσης και της ελονοσίας, το Gavi ή η Unitaaid, και η πρωτοβουλία ACT-A.** Ο κεντρικός ρόλος της ΕΕ στην παγκόσμια υγεία περιλαμβάνει και την **καθιέρωση ενισχυμένης συνεργασίας στον τομέα της υγείας με τις χώρες εταίρους της, ιδίως με κινητοποίηση του μέσου NDICI-Europe παγκοσμίως.** Συγκεκριμένα παραδείγματα είναι η σύνοδος κορυφής ΕΕ-Αφρικανικής Ένωσης της 17ης και 18ης Φεβρουαρίου 2022, η οποία ενίσχυσε την ευρωπαϊκή συνεργασία για την αυτονομία της Αφρικής στον τομέα της υγείας, και η δεύτερη παγκόσμια σύνοδος κορυφής για την COVID-19 που δρομολογήθηκε από τις Ηνωμένες Πολιτείες στις 12 Μαΐου 2022, όπου οι ΗΠΑ και η ΕΕ επανέλαβαν τη δέσμευσή τους να εφαρμόσουν το κοινό τους πρόγραμμα του Σεπτεμβρίου του 2021 για την αντιμετώπιση της πανδημίας⁴.

Αξιοποιώντας την εμπειρία της και τους μηχανισμούς που ετέθησαν σε εφαρμογή ιδίως κατά τη διάρκεια της κρίσης COVID-19, **η ΕΕ απέδειξε την ικανότητά της για δυναμική, αλληλέγγυα και συντονισμένη αντίδραση στον ανθρωπιστικό τομέα καθώς και στον τομέα της υγείας υπέρ της Ουκρανίας,** των εκτοπισθέντων πληθυσμών και των κρατών που υπέστησαν τις μεγαλύτερες συνέπειες. Η αδικαιολόγητη στρατιωτική επίθεση της Ρωσίας κατά της Ουκρανίας καθώς και οι επιθέσεις της σε υγειονομικές εγκαταστάσεις έχουν σοβαρές επιπτώσεις στα συστήματα υγείας της Ουκρανίας και στην Ευρώπη, ιδίως λόγω της άμεσης και αθρόας προσέλευσης προσφύγων στις γειτονικές χώρες. Ωστόσο, πέρα από το επείγον του θέματος και, όπως ακριβώς και στην κρίση COVID-19, τα προβλήματα διαχείρισης των επιπτώσεων του πολέμου είναι και μεσοπρόθεσμα και μακροπρόθεσμα, γεγονός που επιβεβαιώνει ακόμη μια φορά την αναγκαιότητα μιας ισχυρής ενωσιακής στρατηγικής για την παγκόσμια υγεία.

⁴ Δήλωση της προέδρου von der Leyen και του προέδρου Biden επ' ευκαιρία της Δεύτερης Παγκόσμιας Διάσκεψης Κορυφής για την COVID-19 (https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/STATEMENT_22_3050)

Οι διαδοχικές αυτές κρίσεις απέδειξαν συνεπώς ότι, για την αντιμετώπιση των πολλαπλών παγκόσμιων προβλημάτων στον τομέα της υγείας, η αντίδραση σε ευρωπαϊκό επίπεδο έχει μεγάλη σημασία. Η στρατηγική πυξίδα⁵, που καθορίστηκε στις 21 Μαρτίου 2022 με σκοπό την ενίσχυση της ευρωπαϊκής πολιτικής ασφάλειας και άμυνας, είχε ήδη επισημάνει ότι η ΕΕ πρέπει να προετοιμασθεί για «παγκόσμιες κρίσεις στον τομέα της υγείας [οι οποίες] μπορούν επίσης να εκθέσουν τις κοινωνίες και τις οικονομίες σε σημαντικές εντάσεις, με βαθιές γεωπολιτικές επιπτώσεις». Η όλη δράση της ΕΕ στον τομέα της παγκόσμιας υγείας βαίνει πέραν των ζητημάτων υγειονομικής ασφάλειας.

Δρομολογήθηκαν επίσης στη διεθνή σκηνή πολλές πρωτοβουλίες στον τομέα της δημόσιας υγείας για τη προαγωγή της υγείας και της πρόληψης των μη μεταδοτικών νόσων χάρη στη δράση της ΕΕ, πριν και κατά τη διάρκεια αυτής της κρίσης. Οι πρωτοβουλίες στο πλαίσιο της «Ομάδας Ευρώπη» (ιδίως εκείνες που είναι αφιερωμένες στην προσέγγιση «Μία υγεία» για την πρόληψη κρίσεων) θα συμβάλουν όλες στην παγκόσμια υγεία, καθώς και στις επόμενες κοινές ευρωπαϊκές ενέργειες που υποστηρίζονται από το πρόγραμμα EU4Health.

Η τελευταία στρατηγική σχετικά με τον ρόλο της ΕΕ στην παγκόσμια υγεία χρονολογείται το 2010. Βασίζεται σε ανακοίνωση της Επιτροπής⁶ και σε συμπεράσματα του Συμβουλίου⁷, αλλά έκτοτε έχουν σημειωθεί **ριζικές αλλαγές**, όπως η έγκριση της Ατζέντας του 2030 και των Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης (ΣΒΑ), η Συμφωνία των Παρισίων για το κλίμα, η πανδημία COVID-19, η επανεμφάνιση του πολέμου στην ευρωπαϊκή ήπειρο, καθώς και η εμφάνιση νέων ζωνοδόσων (όπως η ευλογιά των πιθήκων). Εν προκειμένω, η διάρθρωση μιας πολυμερούς αντίδρασης στις υγειονομικές κρίσεις με άξονα την πρωτοβουλία ACT-A και οι συζητήσεις σχετικά με τη μεταρρύθμιση της χρηματοδότησης της διεθνούς αρχιτεκτονικής της υγείας αποτέλεσαν σημαντικά στάδια.

⁵ [Στρατηγική πυξίδα για ισχυρότερη ασφάλεια και άμυνα της ΕΕ κατά την επόμενη δεκαετία](#) (213/2022)

⁶ [Ανακοίνωση της Επιτροπής με τίτλο «Ο ρόλος της ΕΕ στην παγκόσμια υγεία](#) (31/03/2010)

⁷ [Συμπεράσματα του Συμβουλίου σχετικά με τον ρόλο της ΕΕ στην παγκόσμια υγεία](#) (10/05/2010)

Εκτός από τις προσπάθειες που έχουν ήδη καταβληθεί, είναι σημαντικό να ανανεωθεί και να ενισχυθεί η στρατηγική της ΕΕ για την παγκόσμια υγεία, ώστε να ληφθούν υπόψη αυτές οι σημαντικές εξελίξεις, όπως υποστηρίχθηκε στην κοινή διάσκεψη των υπουργών Εξωτερικών και των υπουργών Υγείας που πραγματοποιήθηκε στη Λυών στις 9 Φεβρουαρίου 2022. Στις 19 Μαΐου 2022, κατά τη σύνοδο των υπουργών Υγείας της G7, οι επίτροποι Στέλλα Κυριακίδου και Jutta Urpilainen ανακοίνωσαν επίσημα την **έναρξη των εργασιών με σκοπό την αναθεώρηση της στρατηγικής της ΕΕ για την παγκόσμια υγεία.**

Οι εργασίες προς αυτή την κατεύθυνση πρέπει τώρα να συνεχιστούν και να υλοποιηθούν υπέρ μιας ισχυρής Ένωσης Δημόσιας Υγείας και υπέρ των συμπράξεων και των δικτύων που το Συμβούλιο δεσμεύτηκε να προωθήσει σύμφωνα με τα συμπεράσματα του Δεκεμβρίου του 2021, ιδίως με περιφερειακούς οργανισμούς όπως η Αφρικανική Ένωση και το Αφρικανικό Κέντρο Ελέγχου και Πρόληψης Νόσων (Africa CDC).

Κατά τις συζητήσεις της άτυπης συνόδου των υπουργών Υγείας στη Γκρενόμπλ (10 Φεβρουαρίου 2022) επισημάνθηκε η αλληλεξαρτώμενη και διατομεακή φύση της υγείας, πράγμα που απαιτεί την ενσωμάτωση βασικών τομέων (όπως η ασφάλεια, το εμπόριο, η τεχνολογία και το περιβάλλον), αξιοποιώντας τις ήδη ανειλημμένες δράσεις. Δεδομένου του ότι οι άνθρωποι, τα ζώα και το περιβάλλον είναι στενά συνδεδεμένα μεταξύ τους, αλλά και στο πλαίσιο της κλιματικής και της ψηφιακής μετάβασης, η **προσέγγιση «Μία υγεία»** και η έννοια της **«Υγείας σε όλες τις πολιτικές»** (HiAP) θα βρίσκονται στον πυρήνα αυτής της αναθεωρημένης στρατηγικής. Σε διεθνές επίπεδο, η ΕΕ μπορεί να βασιστεί σε συγκεκριμένες πρωτοβουλίες, όπως η ομάδα εμπειρογνομόνων υψηλού επιπέδου «Μία υγεία», που προτάθηκε από τη Γαλλία και τη Γερμανία και δρομολογήθηκε από την τετραμερή ομάδα (ΠΟΥ, ΟΙΕ, FAO και UNEP) ή την πρωτοβουλία Prezode (*Preventing Zoonotic Disease Emergence*).

Εναπόκειται στην Ένωση να εδραιώσει ένα ευρωπαϊκό όραμα για τα παγκόσμια ζητήματα υγείας και να προβάλει καλύτερα τις αξίες και τους στόχους της, έτσι ώστε η θέση της στα διεθνή φόρουμ να είναι ανάλογη της συμβολής της στην παγκόσμια υγεία.

Η Προεδρία προτείνει τις ακόλουθες ερωτήσεις για την οργάνωση της συζήτησης:

Ερώτηση 1η: Ποιες προτεραιότητες θα έπρεπε να περιληφθούν στη νέα παγκόσμια στρατηγική της ΕΕ για την υγεία;

Ερώτηση 2η: Με ποιους τρόπους θα μπορούσαμε να ενισχύσουμε τον συντονισμό και την επιρροή μας σε θέματα παγκόσμιας υγείας;
